

Hammassvammmat

Suomen yleislääkäreiden
kevätkoulutus

29.5.2019

HLT, LL Johanna Uittamo

Sidonnaisuudet

Erikoistuva lääkäri, suu- ja leukakirurgia HUS

Yliopistonlehtori, suu- ja leukakirurgia HY

Suomen Hammaslääkäriseura Apollonian koulutustoimikunnan jäsen

Yksityishammaslääkäri, Plusterveys

Luentopalkkiot: Apollonia, Oral Hammaslääkärit, Plusterveys, Turun hammaslääkäriseura, Helsingin kaupunki, Uusikaupunki, Laurea Ammattikorkeakoulu

Apurahat: Sigrid Juselius-säätiö, Suomen Sokeri, Yrjö Jahnesson-säätiö, Apollonia

Hammasvammat - etiologia

Kaatuminen (32-64%)

Urheilu (40%)

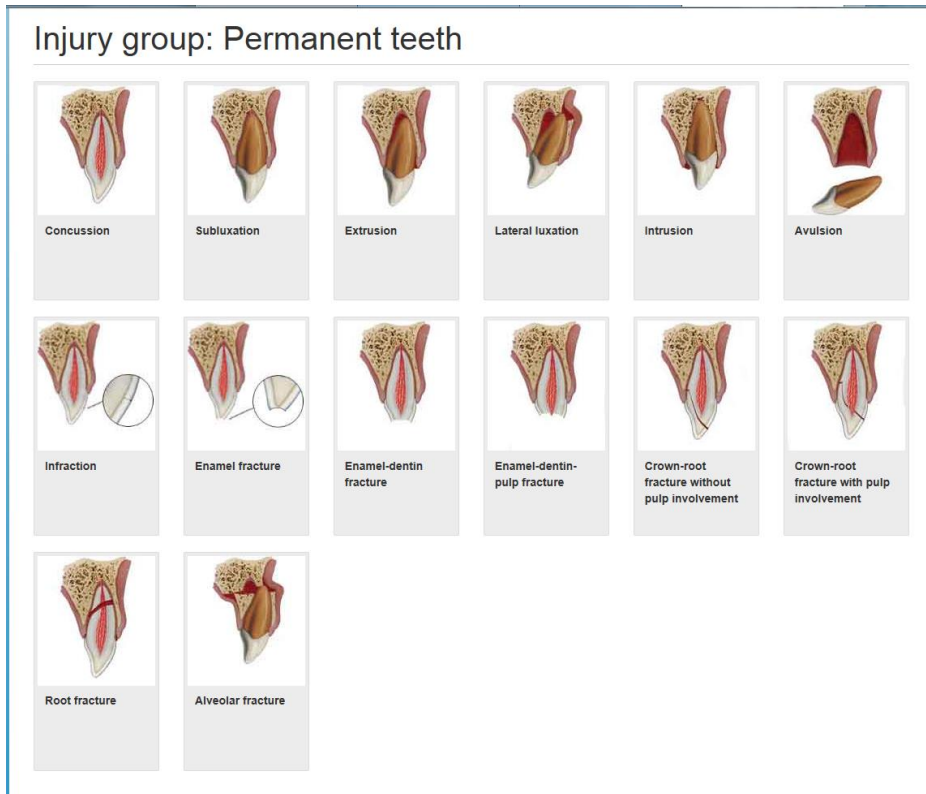
Polkupyöräily (20%)

Liikenneonnettomuudet (8%)

Väkivalta (7%)

Lähde: Zaleckiene et al. 2014

Hammasvammat - diagnostiikka

Asennon muutos
vai

Lohkeama
vai molemmat?

Hammasvammat – mikä on oikeasti kiireellinen?

Irronnut pysyvä hammas eli hampaan avulsio

Kuvat: Copenhagen University Hospital:
<http://www.dentaltraumaguide.org/>

Pysyvän hampaan irtoaminen - ensiapu

Irronnut hammas heti takaisin paikalleen, puhdistus juoksevalla vedellä/NaCl

Jos paikalleen asettaminen ei onnistu – hampaan säilytys kosteassa

Heti hammaslääkəriin jatkohoitoa varten.

Pysyvän hampaan irtoaminen

Omalla parvekkeella kaatunut hakiessaan lisää siideriä, kolauttanut yläleukansa seinään, etuhammas irronnut. Ei muita vammoja. Hammas irti 55min, tullessa hammas maitolasissa.

Pysyvän hampaan vamma - intruusio

Hammas työntyy syvemmälle
Kuoppaansa, ympäröivä luu
murtuu.

Intruusio – mitä teen?

Hoida kipua ja selvitä, onko liitännäisvammoja, jotka mahdollisesti vaativat lääkärin hoitoa

Lähetä potilas hammaslääkəriin 24h kuluessa

Jos kyseessä maitohammasvamma, pysyvät hampaat ovat voineet vaurioitua – hammaslääkäriconsultaatio aiheellinen, mutta 2-3 päivän kuluessa riittää

Hammasvammat - lohkeamat

Voivat olla kivuliaita, mutta itsessään eivät ole hätätilanne

Apteekista saa väliaikaista paikkamateriaalia

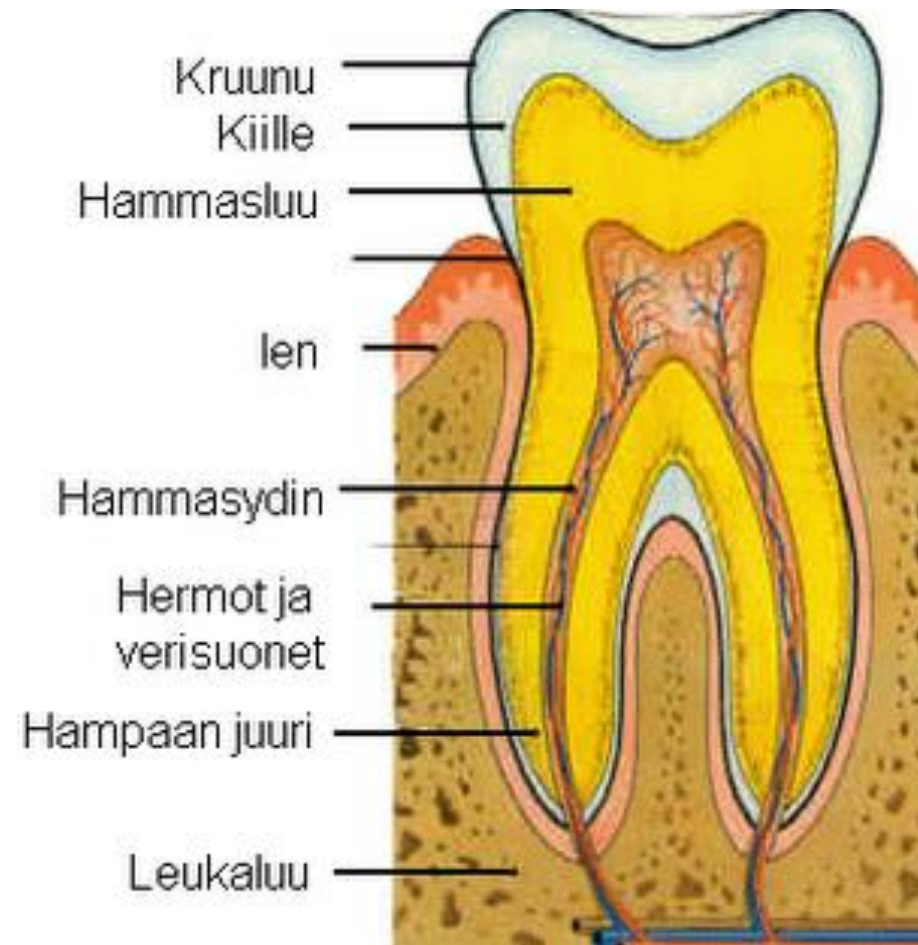
1-3:n päivän kuluessa hammaslääkəriin

Hammasvammat - lohkeamat

Lohkeamat voivat aiheuttaa hampaan infektion, joka hoitamattomana voi uhata koko terveyttä.

Potilaat, joilla on lohkeama hampaissa, tulee ohjata hammaslääkəriin.

Lasten hammasvammat

5-vuotiaista noin 1/3:lla ollut
maitohammasvamma

12-vuotiaista noin 1/4:lla ollut pysyvän
hampaan trauma

Pojilla hammasvammoja kaksinkertainen
määrä tyttöihin verrattuna

Lasten hammasvammat

Irronnutta maitohammasta ei laiteta takaisin.

Maitohammasvamma voi altistaa pysyvien hampaiden vammoille – tärkeää kirjata hyvin sekä ohjata potilas hammaslääkəriin.

Hammasvamma – mitä lääkärin tulee osata?

Hyvä anamneesi tärkeää – potilaalla voi olla muitakin vammoja.

Hammaslääkärillä ei ole mahdollisuutta rokottaa potilaita, harkitse tetanuksen tarve.

Pysyvän hampaan takaisin asettaminen.

Hammasvamman päivystyksellisen hoidon saatavuus?

Pääperiaatteena on, että hammasvamma lähetetään päivystyksenä eteenpäin hammaslääkärille arviointia ja hoitoa varten

Ongelma: ympärivuorokautisen hammaspäivystyksen saatavuus vaihtelee ympäri Suomea

Keskus- ja yliopistosairaaloissa 24/7 traumapäivystys, mutta siellä hoidetaan kasvovammojen lisäksi lähinnä vaikeita hammasvammoja

Tämä on kuitenkin hyvä konsultaatioväylä. Soita ja kysy.

Hammasvamma vai kasvomurtuma?

Potilas, jolla on hammasvamma voi hyvin olla muitakin vammoja. Huolellinen anamneesi ja kliininen tutkimus.

Tarvittaessa konsultoi suu- ja leukakirurgia. Päivystämme Töölön sairaalassa 24h/7!

Hammasvamma vai kasvomurtuma?

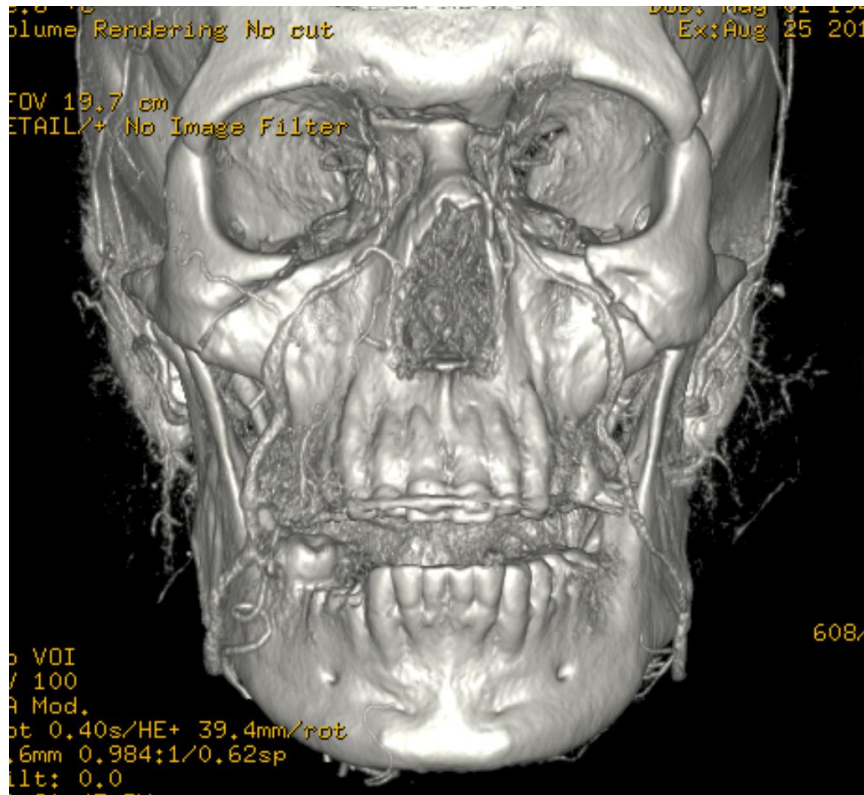

Diabeetikko, anamneesissa useita hypoja ja kaatumisia.

Ambulanssi soittaa, nyt kaatunut ja loukannut hampaat.

Muuten ei vaivaa.

Hammasvamma vai kasvomurtuma?

Potilaalla laajat kasvomurtumat, jotka affisioivat orbitan pohjaa.

Käytännössä "kasvot irti".

Liitännäisvammat

Kasvomurtumiin liittyy merkittävästi kohonnut riski liitännäisvammoihin.

Esimerkiksi: intrakranielliset vammat, kaularankavammat, kaulasuonivammat.

Jos epäilet kasvomurtumaa -> lähetä suu- ja leukakirurgille traumakeskuksen arvioon.

Hammassvammapotilaalla voi hyvin olla myös kasvomurtuma, hyvä anamneesi tärkeää!

Yhteenveto

Hammasvammat yleisiä, usein riittää hammaslääkärin arvio 1-3:n päivän sisään.

Pysyvän hampaan irtoaminen on ”Hammaslääketieteellinen hätätilanne” – aseta hammas välittömästi takaisin kuoppaansa.

Hammasvammapotilaalla voi olla myös kasvoluiden murtuma – hyvä anamneesi sekä kliininen status tärkeää.

Tarvittaessa konsultoi suu- ja leukakirurgiapäivystäjää, TÖÖLÖ HUS.

KIITOS!